Indhold

Formål 2
1. Det må du gerne 2
Egne materialer 2
Materiale med fri licens 2
Fakta og viden 3
Korte citater 3
2. Det må du ikke uden tilladelse 4
Kopiere tekst 4
Bruge billeder fundet på internettet 4
Bruge figurer, modeller og illustrationer 4
Bruge videoer, lydklip eller podcasts 4
3. Hvornår skal du indhente tilladelse? 5
Brug af AI-genereret indhold 5
4. Kildeangivelse 5
5. Tommelfingerregel til AMU-undervisere 6
6. Kilder til udarbejdelse af denne guide 6

Guide til ophavsret ved udvikling af undervisningsmaterialer

Formål

Når du udvikler undervisningsmateriale til AMU-kurser, skal du respektere ophavsretten til andres tekster, billeder, videoer, figurer, modeller og andet materiale. Som hovedregel må du **ikke kopiere og genbruge andres værker uden tilladelse**, medmindre der gælder en særlig undtagelse.

Vejledningen er udarbejdet som generel information til udviklere af undervisningsmaterialer. Ved konkrete tvivlsspørgsmål om ophavsret eller licensvilkår bør der indhentes juridisk rådgivning eller tilladelse fra rettighedshaveren.

---

1. Det må du gerne

Egne materialer

Du må frit anvende materiale, du selv har produceret:

✅ Egne tekster

✅ Egne fotos

✅ Egne illustrationer og figurer

✅ Egen video- og lydproduktion

Materiale med fri licens

Du må anvende materiale, hvis licensen tillader det.

Eksempler:

✅ Creative Commons-licenser (CC)

✅ Billeder fra Pixabay, Unsplash og Pexels

✅ Offentligt materiale, hvor ophavsretten er udløbet. I Danmark og resten af EU gælder som hovedregel: Ophavsretten varer indtil 70 år efter ophavsmandens dødsår. Det betyder, at et værk bliver frit at anvende fra den 1. januar i det 71. år efter ophavsmandens død.

Eksempler på offentligt materiale, hvor ophavsretten er udløbet/udløber:

- H.C. Andersen døde i 1875. → Ophavsretten er for længst udløbet. → Eventyrteksterne kan frit bruges.
- En forfatter døde i 1980. → Ophavsretten gælder til og med 2050. → Værket bliver frit den 1. januar 2051.
- En fotograf døde i 2005. → Fotografiet er beskyttet til og med 2075. → Frit fra 1. januar 2076.

Husk at følge licensens krav til kildeangivelse.

Fakta og viden

Ophavsretten beskytter ikke fakta.

✅ Du må gerne bruge fakta, tal, metoder og viden fra bøger, artikler og hjemmesider.

✅ Du skal formulere det med dine egne ord.

Korte citater

Du må citere mindre dele af en tekst, når:

✅ citatet har et fagligt formål

✅ omfanget er rimeligt

✅ kilden angives tydeligt

Eksempel:

> "Ledelse handler om at skabe resultater gennem andre mennesker."

Kilde: Forfatter, titel, årstal.

---

2. Det må du ikke uden tilladelse

Kopiere tekst

🚫 Kopiere hele eller større dele af bøger, artikler, rapporter eller hjemmesider og indsætte dem i undervisningsmaterialet.

🚫 Omskrive en tekst så tæt, at den i praksis er en kopi.

Bruge billeder fundet på internettet

🚫 Hente billeder via Google og indsætte dem i undervisningsmateriale uden at kende brugsrettighederne.

Et billede må ikke bruges blot fordi det ligger frit tilgængeligt på nettet.

Bruge figurer, modeller og illustrationer

🚫 Kopiere figurer, diagrammer, modeller eller illustrationer fra bøger, artikler, konsulentrapporter eller hjemmesider uden tilladelse.

Dette gælder også:

- ledelsesmodeller
- procesdiagrammer
- infografikker
- kursusmaterialer

Hvis du ønsker at anvende idéen bag modellen, bør du udarbejde en ny figur med eget design og egen formulering.

Bruge videoer, lydklip eller podcasts

🚫 Indsætte eller kopiere ophavsretligt beskyttet indhold uden tilladelse.

Vurder altid licens og brugsvilkår.

---

3. Hvornår skal du indhente tilladelse?

Du skal som udgangspunkt indhente tilladelse, hvis du ønsker at:

✅ anvende et billede, hvor licensen ikke tillader brugen

✅ gengive en figur, model eller illustration

✅ kopiere større tekstuddrag

Brug af AI-genereret indhold

Tekster

✅ Tekster genereret med AI kan normalt anvendes, men du har selv ansvaret for kvalitet, fakta og lovlig anvendelse.

Billeder

✅ AI-genererede billeder kan normalt anvendes, hvis værktøjets licensvilkår tillader det.

⚠ Kontrollér altid de gældende licens- og brugsvilkår for det anvendte AI-værktøj.

---

4. Kildeangivelse

Angiv altid kilder, når du bygger på andres materiale.

En god kildeangivelse indeholder:

- Forfatter/organisation
- Titel
- År
- Link (hvis relevant)

Eksempel: Dansk Industri (2025). *Ledelse i praksis*. www.di.dk

Selvom du selv har udarbejdet figur og tekst, er det god faglig praksis at angive kilden til teorien, fx:

Inspireret af Abraham Maslows teori om menneskelige behov (Maslow, 1943).

Det er ikke et ophavsretligt krav, men det er god akademisk og undervisningsmæssig praksis.

5. Tommelfingerregel til AMU-undervisere

Teorier, modeller og metoder må gerne beskrives og forklares i egne ord. Det er derimod som udgangspunkt ikke tilladt at kopiere andres illustrationer, figurer, diagrammer eller tekster, som beskriver teorien. Udarbejd derfor som hovedregel egne figurer og formuleringer, eller indhent tilladelse til at anvende det oprindelige materiale.

Det gælder for mange ledelsesteorier og organisationsmodeller, som ofte anvendes på AMU-ledelseskurser, fx Maslows behovspyramide, Herzbergs tofaktorteori, McGregors X- og Y-teori, Belbins teamroller, Kotters forandringsmodel og Scheins kulturmodel. Teorierne kan frit beskrives, men konkrete figurer, illustrationer og lærebogstekster kan være ophavsretligt beskyttede.

Husk

Er du i tvivl om rettighederne, bør du ikke anvende materialet, før rettighederne er afklaret.

6. Kilder til udarbejdelse af denne guide

- Ophavsretsloven (Retsinformation): https://www.retsinformation.dk
- Copydan Tekst & Node: https://www.copydan.dk
- Creative Commons: https://creativecommons.org
- Pixabay License: https://pixabay.com/service/license/
- Unsplash License: https://unsplash.com/license
- Pexels License: https://www.pexels.com/license